

Veći od legende

Zanimljivo je da su Česi, inače vrlo skeptični u pogledu vjere, za svoga zaštitnika proglasili srednjovjekovnog katoličkog sveca. Sveti Václav je prvi češki svetac, a zaštitnik je ne samo češke države, nego Čeha gdje god da se nalazili pa tako i naše Besede. Zato nije slučajno da je obnoviteljska skupština Česke besede Sarajevo održana upravo na Dan svetoga Václava 28.09.1996.g.

Sveti Václav je rođen u Pragu oko 907. godine. Bilo je to vrijeme širenja kršćanstva među Slavenima kada su u Moravskoj djelovali sv. Ćiril i Metod, a nastavili njihovi učenici. Smatra se da je njegovu baku sv. Ludmilu krstio sv. Metod. Njen suprug Bořivoj I je bio prvi kršćanski češki knez. Václav je sin njihovog sina kneza Vratislava I i Drahomíre pokrštene paganke. Drahomíra je nakon suprugove smrti 921. g. vladala Českom do Václavova punoljetstva. Na Václava je veoma utjecala njegova baka sv. Ludmila. Njenoj je snahi smetao taj pobožni odgoj i napuštanje paganskih običaja pa je dala ubiti svoju svekrvu u Tetínu. Zbog toga je Václav kao knez kasnije protjerao majku. Njen je utjecaj bio veoma velik na njegovog mlađeg brata Boleslava, a imala je podršku i nekih čeških plemića. Njima je smetao i mir koji je Václav sklopio s Nijemcima. Knez Václav I iz loze Přemyslovaca je bio veoma pobožan, mudar i plemenit vladar. Pomagao je siromašne, širio ljubav prema vjeri i bližnjima i želio stvoriti pravedno društvo. U jednom je momentu čak pomišljao da se povuče sa prijestolja i postane redovnik. Pred crkvom u Staroj Boleslavi 28.09.935. g. sa zavjerenicima ga je ubio brat Boleslav koji je nazvan knez Boleslav I Okrutni.

Najljepši trg u Pragu nosi Václavovo ime - Václavské náměstí i tu mu je postavljen spomenik. Predstavljen je kao vitez na konju okružen češkim svecima: Vojtěchom, Prokopom, Ludmilom i Anežkom. Njegova baka sv. Ludmila se slavi i u katoličkoj i u pravoslavnoj crkvi. Sv. Václav je zaštitnik Češke, Moravske, Praga i Praške nadbiskupije, kao i proizvođača vina i piva. Sahranjen je u katedrali sv. Víta u Pragu u kapeli sv. Václava. Praška katedrala od 1997. g. nosi naziv Katedrala svatého Víta, Václava a Vojtěcha. Građena je na temeljima crkve sv. Víta koju je kao i mnoge druge podigao sv. Václav.

Knez Václav I je ušao u najljepše legende češkog naroda, a katolička ga je crkva proglasila svecem-mučenicom čiji se dan slavi 28. septembra. U Češkoj Republici je taj datum državni praznik. Sveti je Václav, kao i njegova baka sv. Ludmila, bio žrtva opiranja širenju kršćanstva koje su zagovarali, no njegovo štovanje danas je manje vjerskog, a više kulturno-povijesnog značaja. U tome duhu i mi danas obilježavamo Dan sv. Václava kao Dan Česke besede.

Leona Sabolek